

INSPECTIEVERSLAG OVER DE DOORLICHTING

Niveau	SO
Instellingsnummer	42622
Instelling	K.T.A. Vesaliusinstituut Oostende
directeur	Guy GHYSELS
adres	Leffingestraat 1 - 8400 OOSTENDE
telefoon	059-70.68.70
fax	059-70.99.72
e-mail	vesaliusinstituut@g-o.be
website/URL	http://www.vesaliusinstituut.be
Inrichtende macht/Bestuur	114058 - Scholengroep 27 Oostende te OOSTENDE
adres	Leon Spilliaertstraat 29 - 8400 OOSTENDE
Scholengemeenschap	112219 - SG Oostende te OOSTENDE
adres	Generaal Jungbluthlaan 4 - 8400 OOSTENDE
CLB	114496 - CLB v/h GO Oostende te OOSTENDE
adres	Hennepstraat 53 - 8400 OOSTENDE
Tijdstip doorlichting	Van 8 tot 11 maart 2010
Samenstelling inspectieteam	
Inspecteur-verslaggever	Trui Van Rie
Teamleden	Etienne Gielen Walter Van den Brandt Karel Vlieghe
Deskundige(n) behorend tot de administratie	
Externe deskundige(n)	
Datum van bespreking met de instelling	29 maart 2010

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	3
2	RELEVANTE KENMERKEN	4
3	FOCUS VAN DE DOORLICHTING	5
3.1	(Leer)prestaties in de focus	5
3.2	Procesindicatoren en/of -variabelen in de focus	5
3.3	Outputindicatoren en/of -variabelen in de focus	5
4	KWALITEITSPROFIEL	6
5	RESULTATEN	8
5.1	(Leer)prestaties	8
5.2	Schoolloopbaan	13
5.3	Outcomes	13
5.4	Tevredenheid	13
6	ASPECTEN VAN DE WERKING	14
6.1	Algemeen	14
6.2	Personeel	14
6.3	Logistiek	14
6.4	Onderwijskundig	15
7	STERKTES EN ZWAKTES	17
7.1	Relevante aspecten waarin de school goed is	17
7.2	Relevante aspecten die de school kan verbeteren	17
7.3	Relevante aspecten die de school moet verbeteren	17
8	ADVIES	18
9	REGELING VOOR HET VERVOLG	19

1 INLEIDING

Van 8 maart 2010 tot 11 maart 2010 bezocht de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap uw instelling. Zij deed dit in het kader van haar decretale opdracht om voor de overheid toezicht uit te oefenen op de kwaliteit en de kwaliteitszorg van onderwijsinstellingen. Zij is daarbij bevoegd voor:

- de controle van het studiepeil;
- de naleving van de onderwijsregelgeving;
- de controle op naleving van de wet op de veiligheid, het welzijn en de hygiëne. Overeenkomstig het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 wordt gebruik gemaakt van de mogelijkheid van art. 38 §5 om het toezicht hierop afzonderlijk uit te voeren.

Zij heeft niet de bevoegdheid om individuele personeelsleden te evalueren.

Het toezichtskader dat de inspectie daarvoor gebruikt is het CIPO-model:

- Context: factoren waarop de instelling weinig of geen invloed heeft (bijv. inplanting, wetgeving);
- Input: menselijk potentieel, onderwijsaanbod en materiële middelen;
- Proces: de manier waarop de instelling haar doelstellingen nastreeft;
- Output: de mate waarin de instelling haar doelstellingen bereikt.

Tijdens een doorlichting voert de inspectie volgende activiteiten uit: onderzoek en analyse van documenten en gegevens, observaties en gesprekken.

Het onderzoek mondt uit in een verslag. Dat begint met een opsomming van de relevante kenmerken van de instelling. Daarna volgt een overzicht van de kwaliteitsaspecten die onderzocht worden. De selectie daarvan gebeurt op basis van een vooronderzoek. Dan volgt de synthese in een kwaliteitsprofiel. Het volgende hoofdstuk beschrijft de resultaten. De vooraf vastgelegde procesindicatoren worden dan beoordeeld. In een conclusie worden dan sterke punten, werkpunten en dringende actiepunten opgesomd, waarna een advies aan de overheid wordt geformuleerd. Het verslag eindigt met de regeling voor het vervolgtoezicht.

Het doorlichtingsverslag resulteert in één van drie mogelijke adviezen:

- gunstig;
- beperkt gunstig;
- ongunstig.

Een gunstig advies is noodzakelijk, wil de instelling verder erkend worden en/of verder opgenomen worden in de financierings- of subsidiëringsregeling.

Het verslag moet binnen een termijn van 30 kalenderdagen na ontvangst op een personeelsvergadering integraal besproken worden.

Het verslag is openbaar en kan ongeveer drie maanden na de doorlichting geraadpleegd worden op de website van het departement onderwijs op het adres www.ond.vlaanderen.be/doorlichtingsverslagen of op www.schooldoorlichting.be.

Het verslag mag niet gebruikt worden voor publicitaire doeleinden (bijvoorbeeld met het oog op leerlingenwerving).

2 RELEVANTE KENMERKEN

- Stijging leerlingenpopulatie voorbij vijf jaar.
- Groot aantal leerlingen met leerachterstand.

3 FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek heeft de inspectie vakken/studierichtingen en procesindicatoren geselecteerd die in aanmerking komen voor onderzoek tijdens de doorlichting.

3.1 (Leer)prestaties in de focus

VAKKEN BASISVORMING

Project algemene vakken

Wiskunde

KEUZE / SPECIFIEK GEDEELTE

Derde graad TSO Apotheekassistent

Derde graad TSO Farmaceutisch-technisch assistent

Derde graad TSO Jeugd- en gehandicaptenzorg

3.2 Procesindicatoren en/of -variabelen in de focus

Algemeen

Kwaliteitszorg

Zelfevaluatie

Onderwijs

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

Rapporteringspraktijk

3.3 Outputindicatoren en/of -variabelen in de focus

4 KWALITEITSPROFIEL

Zowel de gegevens over de oriënteringsattesten als de gegevens over de resultaten in het vervolgonderwijs en op de arbeidsmarkt tonen een gunstig beeld over het rendement van het geboden onderwijs. Nochtans zijn de randcondities niet onverdeeld gunstig. De data over de indicatoren voor gelijke onderwijskansen die de school nauwgezet bijhoudt, wijzen duidelijk in de richting van een behoorlijke graad van kansarmoede, een probleem dat ook in het vorig doorlichtingsverslag werd onderkend. Dit probleem weerspiegelt zich in een leerlingenpopulatie waarvan ongeveer de helft kampt met leerachterstand, zowel op het niveau van het beroepssecundair (BSO) als op het niveau van het technisch secundair onderwijs (TSO).

Vanuit het besef van de verhoogde risico's die verbonden zijn aan kansarmoede en maatschappelijke kwetsbaarheid heeft het beleid bewust gekozen voor een nieuw onderwijsproject voor het BSO. Het project sluit aan bij het gedachtegoed van 'Accent op Talent' van de Koning Boudewijnstichting en draagt de toepasselijke titel 'Leuker leren, anders evalueren'. Het onderzoek naar de curriculumkwaliteit van het vak project algemene vakken (PAV) toont aan dat het project sinds de start nog heel wat aan kracht heeft gewonnen en een onbetwistbaar voorbeeld is van goede praktijk.

Met dit project heeft het beleid knowhow opgebouwd rond het vormgeven en coachen van onderwijsvernieuwing en is het erin geslaagd om die knowhow aan te wenden voor de hervorming van andere curricula: de modularisering van de opleiding Verpleegkunde en de hertekening van de Se-n-se-opleidingen. Ook al zijn deze vernieuwingen in volle ontwikkeling, toch zetten ze de bakens uit voor cruciale koerswijzigingen op het vlak van curriculumdesign, onderwijsorganisatie, professionele samenwerking en competentiegeëïntendeerd leren en evalueren. Bovendien hebben ze het aanwezig beleidsvoerend vermogen nog in aanzienlijke mate versterkt.

De vakken en studierichtingen binnen de tweede en derde graad TSO vallen voorlopig buiten deze vernieuwingsbeweging en dat weerspiegelt zich in de resultaten van de onderzochte curricula. Het kwaliteitstoezicht levert voor een aantal vakken een veeleer traditioneel en schools beeld op. De onderwijspraktijk is soms te eenzijdig leraar- of leerboekgestuurd, maakt nog onvoldoende gebruik van activerende werkvormen en is te weinig toepassings- en/of werkveldgericht. De functionele integratie van ICT is beperkt, de leeromgeving kan krachtiger en op het vlak van vakkendoorbreekende samenwerking blijven tal van kansen onbenut. Ook de leerlingenevaluatie is voor een aantal vakken nog op een klassieke leest geschoeid en is zeker voor verbetering vatbaar. De evaluatievragen zijn niet altijd evenwichtig afgestemd op de leerplandoelen of sporen niet met de vereiste beheersingsgraad. Voor sommige vakken is het toetsen van kennis en vaardigheden niet in balans.

Het beleid promoot sinds een aantal jaren de professionele samenwerking binnen vakken en opleidingen, maar omwille van de sterke groei van de school, het aantal vestigingsplaatsen voor de opleiding Verpleegkunde, de ingrijpende hervorming van een aantal curricula en de uitermate complexe schoolorganisatie is het niet altijd evident om de kwaliteit en de resultaten van het overleg van nabij op te volgen. Frequent overleg en het expliciteren van resultaatgerichte actiepunten zou de verantwoordelijkheid van de vakgroepen voor de curriculumkwaliteit kunnen aanscherpen. Ondanks de vooruitgang die heel wat vakgroepen hebben geboekt, zijn er nog aanzienlijke uitdagingen om meerwaarde te creëren op het vlak van didactische en inhoudelijke diepgang en interne kwaliteitszorg. Een grondige analyse van de studieresultaten en van de attestering zou verheldering kunnen brengen over de aansluiting tussen de leerlingenevaluatie en de leerplandoelen, alsook over de aansluiting tussen graden, tussen vakken, tussen het curriculum en de stages. Ook de gegevens die de school verzamelt over de resultaten in het vervolgonderwijs en op de arbeidsmarkt vormen nog geen hefboomfunctie in het kritisch screenen van de vakken en opleidingen.

Door de sterke verjonging van het korps en het stijgend leerlingenaantal is er een grote groep beginnende leraren. Dit brengt een behoorlijk aantal opdrachtwissels met zich mee en belast de schoolleiding met een arbeidsintensieve opdracht wat de aanvangsbegeleiding betreft. De stabiliteit van de vakgroepen staat meer dan eens onder druk en de introductie van de nieuwe collega's in het curriculum vraagt om extra engagement en overleg.

De infrastructurele problemen zorgen voor een aanzienlijke bijkomende taakbelasting van het beleid. Er is permanent plaatsgebrek en de inrichting van het schoolgebouw is onvoldoende afgestemd op de onderwijsvisie van de school. Het openleercentrum (OLC) en het realiseren van een nieuwbouwproject op het einde van dit schooljaar openen enkele nieuwe perspectieven. Toch zal de infrastructuur omwille van structurele onderhouds- en renovatieproblemen een zorgenkind blijven.

Ondanks alle knelpunten en uitdagingen blijft het beleidsvoerend vermogen de sterkste troef van deze school. Dit toont zich niet alleen in de onderwijsvernieuwingenprojecten, maar ook in de talrijke initiatieven op het vlak van zelfevaluatie. Het motto 'Be reflective, stay reflective' is geen holle slogan, maar een levende werkelijkheid. Om de zelfevaluatie te kunnen ombuigen en verbreden naar een kwaliteitssysteem, heeft het beleid recent een instrument in gebruik genomen voor duurzame integrale kwaliteitszorg. Met deze keuze toont de school dat ze in staat is om in de toekomst haar eigen kwaliteit nog sterker te bewaken.

5 RESULTATEN

5.1 (Leer)prestaties

Het onderzoek van de (leer)prestaties levert volgende conclusies op:

Farmaceutisch-technisch assistent (TSO III) en Apotheekassistent (Se-n-se)

Voldoet

Vaststellingen

- De studierichting Farmaceutisch-technisch assistent (FA) en de Se-n-se-studierichting Apotheekassistent (AP) leiden beide tot dezelfde erkende beroepstitel van farmaceutisch-technisch assistent. De vaststellingen m.b.t. AP hebben evenwel geen gevolgen voor het advies.
- De vaststellingen hebben betrekking op de vakken TV toegepaste biologie¹, TV toegepaste chemie², TV toegepaste fysica en TV apotheek³, de stage, de geïntegreerde proef (GIP) in FA en het geïntegreerd eindwerk in AP. Daarnaast werd in AP ook kennis genomen van de behandelde leerinhouden van de deelvakken 'communicatie en voorlichting' en 'medische zorgverlening' die in het complementair gedeelte onder het vak TV apotheek ressorteren.
- De leerplannen worden behoorlijk afgewerkt. Het misverstand dat er heerste over de te verwerven leerinhouden voor toegepaste biologie in AP is weggewerkt, zodat dit schooljaar het leerplan grondiger gerealiseerd zal worden.
- Omdat de school niet over voldoende vaklokalen beschikt, vindt een aantal lessen plaats in gewone lokalen waar niet leerplangericht gewerkt kan worden. De vaklokalen zijn goed uitgerust maar beantwoorden niet aan alle veiligheidsvoorschriften. De tekorten hebben geen invloed op de leerplanrealisatie.
- De leraren overleggen geregeld met elkaar wat resulteert in een goede samenhang tussen de natuurwetenschappelijke en de apotheekvakken. Het onderzoekend leren voldoet, maar in de natuurwetenschappelijke vakken komt het zelfontdekkend leren nog te weinig aan bod. Hierdoor komt het empirisch karakter dat eigen is aan deze vakken niet volledig tot zijn recht. In het deelvak 'tarifiering en wetgeving' werken de leerlingen voor het tarifieren nog met de papieren versie van de tarieven. Dit is echter volledig voorbijgestreefd. In de apotheken werkt men tegenwoordig met een computerprogramma en farmaceutisch-technisch assistenten dienen daarmee te kunnen werken. Zodra de leerlingen weten hoe de tarieven met parieren versie van de tarieven geconcipeerd is en ze ermee hebben leren werken, verdient de digitale tarifiering alle aandacht.
- De geïntegreerde proef (GIP) in FA, het geïntegreerd eindwerk in AP en de stage in beide studierichtingen worden zorgvuldig georganiseerd, opgevolgd en geëvalueerd. Om aan het wettelijk opgelegd aantal stage-uren te voldoen, opteert de school voor blokstages. De lesuitval wordt behoorlijk ingehaald zodat de leerplanrealisatie niet in het gedrang komt. Globaal beantwoorden beide studierichtingen ruimschoots aan de eisen van het KB van 5 februari 1997⁴.
- De evaluatie is overwegend leerplangericht. De verhouding tussen kennisreproductie en vaardigheden stemt niet volledig overeen met de leerplandoelstellingen; er is een lichte overmaat aan kennisreproductie. De examenopgaven zijn van een goed niveau, maar niet alle even betrouwbaar. Enkele vragen laten gissen toe waardoor een goed antwoord geen uitsluitel geeft over het kennen en kunnen van de leerlingen. Deze opgaven beslaan echter slechts een klein gedeelte van de punten zodat

¹ FA: algemene biologie, microbiologie, anatomie; AP: anatomie, fysiologie.

² FA: algemene en organische chemie, practicum analytische chemie; AP: algemene en anorganische chemie, organische chemie.

³ FA: cosmetologie, fytologie, farmaceutische technologie, wetgeving en tarifiering, toxicologie, farmacologie en kwaliteitszorg; AP: cosmetologie, fytologie, galenica, wetgeving, deontologie en tarificatie, toxicologie, farmacologie en kwaliteitszorg.

⁴ Koninklijk besluit van 5 februari 1997 betreffende de beroepstitel en de kwalificatievereisten voor de uitoefening van het beroep van farmaceutisch-technisch assistent en houdende vaststelling van de lijst van handelingen waarmee deze laatste door een apotheker kan worden belast (BS 02/07/97).

ze maar weinig invloed hebben op de validiteit van het geheel. Niettemin dienen dergelijke vragen vermeden te worden.

- De leerlingresultaten zijn heel behoorlijk. De klasgemiddelden variëren van matig tot zeer goed en liggen globaal in de lijn van de andere vakken. Er zijn slechts enkele tekorten op jaarbasis, uitgezonderd vorig schooljaar voor toegepaste chemie in het eerste leerjaar FA.

Jeugd- en gehandicaptenzorg (TSO III)

Voldoet

Vaststellingen

- De leerplandoelen worden voor het vak opvoedkunde globaal genomen in voldoende mate gerealiseerd. Dit geldt zowel voor de orthopedagogiek, orthopedagogische technieken, beroepsgerichte pedagogie, beroepsgerichte psychologie, organisatie en voorzieningen en omgangskunde. Een beperkt aantal doelen komt te weinig of niet aan bod. Het gaat over de doelstellingen i.v.m. groepsgesprekken, de ontwikkelingspsychologie van de adolescent en de volwassene, de psychische stoornissen met agressie als kern, de zintuiglijke handicaps, de sociale zekerheid, adoptie en pleegzorg en kwaliteitszorg. Deze tekorten zijn een gevolg van het overaccentueren van sommige doelen. Het is een opdracht voor het opleidingsoverleg om de hiaten en versmallingen in het curriculum weg te werken en de klemtonen af te stemmen op het werkveld en het beroepsprofiel van opvoeder/begeleider. De integratie van vaardigheidsdoelen en van algemene en beroepsgerichte attitudes in het curriculum is een element van meerwaarde, maar door de beperkte leermiddelencollectie worden sommige doelen nog te sterk theoretisch benaderd.
- Ondanks het feit dat de verschillende onderdelen van het vak opvoedkunde op zich behoorlijk worden ingevuld, is er een gebrek aan samenhang. Ook al heeft men inspanningen geleverd om onnodige dubbels uit het curriculum te weren, toch is men er nog niet in geslaagd om de planning van de onderdelen verrijkt op elkaar af te stemmen. Identieke en aanverwante onderwerpen en thema's komen daardoor vanuit andere perspectieven op een ander moment aan bod. Tal van kansen op integratie, het leggen van cruciale verbanden en het stimuleren van competentiegericht leren en denken worden op die manier gemist.
- De leerplanrealisatie is voor het vak expressie onvoldoende representatief voor de doelen die voor dit vak vooropstaan. Er is een dubbel probleem. Enerzijds staat de invulling van de doelen voor beeldtaal en voor muziek en geluidsspelletjes volledig los van de specificiteit van de verschillende doelgroepen en is de link met de opdrachten in het kader van de stages onbestaande. De functionaliteit van deze opleidingscomponent is dan ook zoek. Anderzijds worden de doelen voor psychomotoriek en voor gecombineerde activiteiten niet gerealiseerd. De combinatie van deze tekorten zorgt voor een lacune in de opleiding.
- Zowel de stages als de GIP ondersteunen de leerplanrealisatie voor de verschillende componenten en zorgen ervoor dat het werkplekleren een meerwaarde is. In het eerste leerjaar van de derde graad kiest de school voor alternierende stages van een halve lesdag, terwijl voor de leerlingen van het tweede leerjaar een blokstage van acht weken voorzien is. De overgang tussen de beide leerjaren is groot. De keuze van de stageplaatsen is doordacht en biedt leerlingen kansen om met verschillende doelgroepen te leren werken. De kwaliteit van de stagebegeleiding is voor verbetering vatbaar. Heel wat leerlingen worden in het eerste leerjaar voor elke periode door een andere leerkracht begeleid. Sommige leerlingen worden begeleid door leraren die geen les aan hen geven of die met stagebegeleiding weinig of geen ervaring hebben. Gelet op deze factoren is het geen evidentie om zich een diepgaand beeld te vormen van het ontwikkelingstraject en de eigenlijke competenties van de leerling.
- De leerplanrealisatie wordt bemoeilijkt door de toenemende instroom van een significante groep leerlingen die noch het profiel noch de motivatie hebben om deze studierichting als een positieve keuze op te vatten. Dit uit zich in frequente afwezigheden, uitstelgedrag en een negatieve studiehouding. Sommigen haken af, anderen lopen tegen een C-attest aan. Het probleem tekent zich het scherpst af in het eerste leerjaar, maar toch zijn er ook laatstejaarsleerlingen die niet slagen voor de stage en de GIP en zwakke prestaties neerzetten voor de vakken van het specifiek gedeelte. Het is dringend aan de orde om het oriënteringsbeleid in vraag te stellen en bij te sturen en op die manier garanties in te bouwen voor een gedegen studiepeil. De school levert heel wat inspanningen om de resultaten in het vervolgonderwijs en op de arbeidsmarkt in kaart te brengen, maar de vakgroep heeft deze gegevens nog niet gebruikt om haar opleiding kritisch te screenen. Op het vlak van interne kwaliteitszorg blijven tal van kansen onbenut. De traditie van zelfevaluatie die eigen is aan de school kan ongetwijfeld inspirerend werken. Dat het werkveld hierbij betrokken wordt, ligt voor de hand.

- De evaluatie is globaal genomen voldoende gevarieerd en biedt ruimte voor het in kaart brengen van verworven kennis, vaardigheden en attitudes. Er zijn taken, toetsen, stage-evaluaties, GIP-opdrachten en examens. Voor de stages en voor de GIP is er zowel aandacht voor proces- als voor productevaluatie en de evaluatiecriteria zijn voldoende transparant. De evaluatievragen zijn globaal genomen van een kwaliteitsvol niveau en peilen niet alleen naar parate kennis. Aan de hand van situatieschetsen, casussen en voorbeelden komt het niveau van toegepaste kennis ruim aan bod. De moeilijkheidsgraad van de vragen is afgestemd op de leerplandoelen. De zwakke studieresultaten kunnen dan ook niet toegeschreven worden aan een te hoog gegrepen evaluatieniveau.
- Dankzij de samenwerking en het overleg heeft de vakgroep toch al heel wat vooruitgang geboekt. Naast organisatorische en praktische items besteedt men aandacht aan het wegwerken van overlappingsen en het ontwikkelen van transparante evaluatiecriteria en leerlijnen voor stage-opdrachten. De frequente personeelsswissels en de snelle uitbreiding van het lerarenteam belemmeren de stabiliteit van de vakgroep. De versnipperde opdrachtverdeling maakt het overleg over een betere onderlinge afstemming nodeloos complex. Sommige leraren zijn (nog) onvoldoende vertrouwd met het werkveld om de curriculumkwaliteit vlot en snel af te stemmen op het profiel van de studierichting. Het gevaar dat de opleiding het slachtoffer wordt van haar snelle groei is niet denkbeeldig.
- De ondersteuning vanuit het beleid is omwille van de sterke groei van de school, het aantal vestigingsplaatsen, de hervormingen van een aantal curricula, de uitermate complexe schoolorganisatie en de infrastructurele problemen nog onvoldoende krachtig. Frequenter overleg tussen het beleid en de vakgroep en het expliciteren van resultaatgerichte afspraken zou het opleidingsoverleg versterken. De knowhow van het beleid over modulair en projectmatig onderwijs en over het implementeren van onderwijsvernieuwing kan hier een hefboomfunctie vervullen.
- De organisatie van het lessenrooster toont aan dat de kansen om te werken met een systeem van aaneensluitende lesuren nog niet voor alle opleidingscomponenten optimaal benut worden. Dit remt de vlotte integratie van complexe werkvormen, projecten, workshops en gastsprekers soms af. Toch worden er heel wat inspanningen geleverd om het levensecht en eigentijds karakter van de opleiding via goed gekozen didactische uitstappen te accentueren.
- De infrastructurele ondersteuning vormt een ernstig knelpunt en beantwoordt niet aan de minimale materiële vereisten die in het leerplan zijn ingeschreven. Voor expressie zijn er twee vaklokalen voorzien, maar de leermiddelen zijn onvoldoende gevarieerd om alle doelen kwaliteitsvol in te vullen. Voor opvoedkunde is de situatie ondermaats: er zijn geen vaklokalen en van een leermiddelencollectie is ternauwernood sprake. De recente inrichting van een openleercentrum biedt nieuwe mogelijkheden, maar volstaat niet om dit knelpunt structureel op te lossen. Dat leraren heel wat persoonlijk materiaal meebrengen, getuigt van hun betrokkenheid op de leerlingen en op de opleiding, maar dit kan het beleid niet ontslaan van de verantwoordelijkheid om in te staan voor de vereiste materiële ondersteuning.

Project algemene vakken

Voldoet

Vaststellingen

- Bij de benadering van het vak gaat de vakgroep in sterke mate van de leerplandoelstellingen uit. Bovendien stelt men een geïntegreerde benadering van vaardigheden, attitudes en kennisaspecten voorop vanuit het oogpunt van maatschappelijke bruikbaarheid en van functionaliteit voor het gekozen beroepenveld. Een inhoudelijke aansluiting bij de technische en praktijkvakken voor een aantal thema's maakt tevens een vakkenintegratie mogelijk.
- De vruchten van de deelname aan het project Accent op Talent (2005-2008) zijn duidelijk merkbaar en aantoonbaar. Door de vakoverschrijdende aanpak en het centraal stellen van de leerling in het leerproces is de werkhouding van de leerlingen verhoogd en de leerwinst toegenomen. De leerlingen zijn zichtbaar tevreden met de keuze van de behandelde onderwerpen, waarin ze tevens regelmatig inspraak hebben, en de aangewende werkvormen. De problematische afwezigheden en het aantal zittenblijvers en uitstromers zijn merkbaar afgenomen.
- De vakgroep houdt rekening met de resultaten van zowel interne als externe evaluatiegegevens. Het vorige doorlichtingsverslag werd aangewend als positieve stimulans en tevens als impuls voor het uitzetten van een verbetertraject. De school reikt daarnaast instrumenten voor zelfevaluatie aan, wat aanleiding vormt tot bijsturingen. Het parallel roosteren van de leerkrachten in eenzelfde leerjaar bevordert de samenwerking en werkt een vlotte begeleiding van beginnende leerkrachten in de hand. De gevolgde nascholingen getuigen van zin voor verdere ontwikkeling en professionalisering.

- De leerlingen kunnen goed omgaan met de hun toegekende ruimte om (begeleid) zelfstandig te werken of om een voorgestelde leerstrategie zelfstandig of in groep te hanteren. Leerlinggerichte en activerende werkvormen overheersen tijdens de lessen. De (leerplan)doelstellingen van de leer- en werkstof worden duidelijk gecommuniceerd met de leerlingen en getuigen van voldoende resultaatgerichtheid. De bijdrage aan de geïntegreerde proef werd vanaf dit schooljaar bijgestuurd zodat PAV er een meer substantieel en inherent deel van uitmaakt.
- De realisatie van de leerplandoelstellingen voor functionele taalvaardigheid worden gehinderd door een taalproblematiek die verder reikt dan de schoolmuren en die eerder sociaal-maatschappelijk van aard is. Permanente aandacht voor het hanteren van het gepaste taalregister en voor een functionele mondelinge taalvaardigheid wordt nog onvoldoende structureel opgenomen. Opdrachten en toetsen vormen aanleiding tot reflectie over het taalgebruik van de leerlingen, terwijl andere schrijfproducten, zoals de agenda en de cursussen van de leerlingen, zelden op correct taalgebruik worden gecontroleerd. De uitwerking van een talenbeleid met een breder draagvlak en bereik, zowel voor het vak als op schoolniveau, is in ontwikkeling. Dit schooljaar werd een werkinstrument gebruikt om de talige beginsituatie van de leerlingen van het eerste leerjaar van de tweede graad in kaart te brengen, wat aanleiding vormde tot een remediërende aanpak van de leesvaardigheid.
- Materiële voorzieningen zijn voldoende voorhanden. De infrastructuur is niet steeds optimaal, maar de vakgroep levert inspanningen om de leeromgeving aangenaam en stimulerend uit te bouwen. Dit schooljaar werd gestart met het installeren van een open leercentrum om de zelfstandige werkvormen met meer efficiëntie te kunnen toepassen. ICT-vaardigheden worden regelmatig functioneel geïntegreerd in de aangereikte opdrachten.
- De leerkrachten werken over het algemeen vlot samen. De talrijke informele overlegmomenten missen echter soms voldoende diepgang om te leiden tot grondige afspraken rond de leerplanrealisatie. Het uitbouwen van verticale leerlijnen, vooral met betrekking tot leerstrategieën en het gradueel opbouwen van vaardigheden zijn nog in ontwikkeling. Vooral in het zevende specialisatiejaar komt het competentie leren niet steeds voldoende tot zijn recht. Probleemoplossend denken, het werken in teamverband en het kritisch en beoordelend leren omgaan met informatie worden nog onvoldoende beklemtoond. Soms valt men zelfs terug op loutere reproductie van kennis en lesinhouden. Het zevende specialisatiejaar borduurt nog onvoldoende voort op de verworven bekwaamheden en op de vaardigheidsgerichte benadering in de onderliggende leerjaren van de derde graad.
- Voor de permanente en deels gespreide evaluatie van de leerlingen wordt een vakoverschrijdend doelenrapport gecombineerd met een attituderapport. De (leerplan)doelen worden tevens duidelijk geëxpliciteerd en gecommuniceerd op de opdrachten en toetsen. Zinvol woordcommentaar biedt een verduidelijking bij de al dan niet bereikte doelen, waarbij een positieve en aanmoedigende benadering het uitgangspunt is. De leerlingen worden regelmatig geconfronteerd met hun al dan niet geleverde inspanningen via zelfreflectie, peerevaluatie en feedback van de leraar.
- De leerbegeleiding en de algemene leerlingenbegeleiding maken een belangrijk deel uit van het onderwijsleerproces. De werking is vooral gericht op het verhogen van het welbevinden van de leerlingen. De lessen verlopen actief en spontaan in een aanmoedigend werkklimaat, waarbij vooral het zelfstandig werken wordt aangesproken. De leerlingen zijn in de eerste plaats zelf verantwoordelijk voor het afwerken van hun opdrachten, het tijdig indienen van deze opdrachten en het invullen van hun agenda. Differentiatie en remediëring behoren echter nog onvoldoende tot de lespraktijk. Voor sommige leerlingen ligt het rendement hierdoor te laag, terwijl anderen nood aan bijsturingen ervaren. De tijdens het schooljaar niet bereikte doelen krijgen via remediërende en herhalingsopdrachten wel extra aandacht bij het afsluiten van een thema of tijdens de laatste weken van het schooljaar.

Wiskunde in de tweede graad en de derde graad TSO

Voldoet

Vaststellingen

- Er zijn leraargebonden verschillen in de invulling van de planningsdocumenten die de school oplegt aan de leraren om de leerplanrealisatie te bewaken of te verantwoorden. In een aantal van deze documenten wordt uitgegaan van de leerinhouden van het gebruikte leerboek, bij andere staan de leerinhouden van het leerplan centraal. Slechts in enkele groepen voorziet deze planning ruimte voor het bijsturen ten gevolge van onvoorziene lesuitval. Alle leraren gebruiken dit document om aan te duiden in welke mate het leerplan gerealiseerd is. Waar er parallelgroepen zijn met verschillende leraren worden geen gemeenschappelijke planningsdocumenten opgesteld.

- In alle onderzochte structuuronderdelen worden de juiste leerplannen gebruikt en volgt de school het vooropgestelde aantal wekelijkse lestijden. Uit studie van agenda's, leerlingennotities en examenvragen blijkt dat de leerinhouden in voldoende mate zijn aangebracht. Toch zijn hier en daar kanttekeningen te maken: in enkele groepen is het aantal lessen wiskunde ten gevolge van lesuitval te laag. Dit hypothekeert de leerplanrealisatie. In het eerste leerjaar van de tweede graad is de algemene vergelijking van een rechte (geprogrammeerd voor het einde van het schooljaar) summier behandeld, in het eerste leerjaar van de derde graad is vorig schooljaar voor de basisvorming het onderdeel 'rationale functies' te beperkt bestudeerd en in de studierichtingen Chemie en Techniek-wetenschappen in de derde graad ontbreekt de studie van de integralen. In deze studierichtingen sluit de keuze van 'financiële algebra' naast 'matrices en stelsels' binnen het verplicht keuzegedeelte minder aan bij de wiskundige en wetenschappelijk vervolgrichtingen.
- Zowel in de tweede als in de derde graad wordt hoofdzakelijk gewerkt met invuldidactiek. In de leerlingenagenda noteren de leerlingen de behandelde leerstof en de omschrijving van taken en toetsen. Leraarafhankelijk noteren de leerlingen hier ook de behaalde resultaten. De ruimte voorzien voor de werkplanning wordt zelden gebruikt. Een aantal van de aangeboden agenda's is onvolledig ingevuld, ook al werd door de klasleraar geregeld gewezen op de noodzaak tot aanvullen.
- In de meeste lessen heerst een goed leerklimaat. De meeste leslokalen zijn krap en de mogelijkheden tot ICT-integratie zijn er beperkt of onbestaande. In de studierichtingen met vier wekelijkse lestijden wordt vooral gebruik gemaakt van de grafische rekenmachine voor ICT. De school investeerde recentelijk in de uitbouw van een OLC. Frontale werkvormen en door de leraar aangestuurde onderwijsleergesprekken overheersen. Leerlingen komen voldoende aan bod bij de interactie. Niet altijd hanteren ze daarbij een Standaardnederlands, ook al wil de school sinds dit schooljaar expliciet een taalbeleid uitzetten. In enkele groepen van de derde graad werken de leerlingen via opdrachten begeleid zelfstandig leren. Hier vervult de leraar de rol van coach en individuele begeleider en wordt het OLC ingeschakeld. Een zeer beperkt aantal oefeningen en weblinks staan beschikbaar op het elektronisch leerplatform. Dat platform wordt echter nog niet systematisch betrokken bij de leerbegeleiding. In de tweede graad Techniek-wetenschappen worden leerlingen aangespoord om zelf in een schriftje een soort vademecum voor wiskunde op te bouwen. Van een echt gestructureerd beleid van remediëingslessen en inhaallessen kan nog niet gesproken worden, ook al zijn er leraargebonden waardevolle initiatieven. De beginsituatietoets in het eerste leerjaar van de tweede graad en de rapportcommentaren geven geen aanleiding tot het uitwerken van individuele remediëring van de vastgestelde tekorten.
- Het vakoverleg is pas in 2004 formeel opgestart en het bestaat zowel uit een beperkt aantal formele vergaderingen per schooljaar als uit informeel overleg. Van de formele vergaderingen worden verslagen gemaakt met telkens een lijst van afspraken met verantwoordelijken en timing. Er is weinig overleg over leerinhouden en werkvormen. Er worden geen gezamenlijke proefwerken opgesteld voor parallelgroepen. De meeste leraren volgden in het recente verleden nascholing over het gebruik van ICT. De uitwisseling van de nascholingsgegevens blijft beperkt tot informatie-uitwisseling; er is nog geen reflectie over de implementatiemogelijkheden in de school. Wel evalueren de leraren zichzelf jaarlijks op basis van tal van aspecten. Het is onduidelijk in welke mate dit initiatief gevolgd wordt door een bespreking over en/of een bijsturing van de onderwijspraktijk.
- De toetsen en examenopgaven worden meestal verzorgd opgesteld, maar niet altijd is de puntenverdeling per vraag vooraf door de leerlingen gekend. Uit een analyse van de vragen blijkt dat in sommige examens een beperkt aantal leerplandoelstellingen zeer frequent bevraagd wordt, terwijl andere doelstellingen niet aan bod komen. Hierdoor is de evaluatie niet altijd voldoende representatief om de realisatie van de leerplandoelen uit hoofde van elke leerling in kaart te brengen. De vragen zijn qua type en moeilijkheidsgraad voldoende gevarieerd, maar in de studierichting Sociale en technische wetenschappen van de tweede graad TSO komen een aantal examenvragen voor die de vereiste beheersingsgraad overstijgen, terwijl het niveau van de vragen in de studierichting Techniek-wetenschappen er nauwelijks bovenuit stijgt. Alhoewel de school een attitudebeoordeling heeft opgezet op schoolniveau met algemene attitudes, worden de vakgebonden vaardigheden en attitudes onvoldoende duidelijk in de beoordeling opgenomen⁵. Deze vaststellingen stellen de doelmatigheid van de evaluatie in vraag. In een aantal gevallen worden examenvragen jaarlijks nagenoeg ongewijzigd hergebruikt en in sommige parallelgroepen worden quasi identieke opgaven gehanteerd op verschillende

⁵ Zie leerplan 2007/03 p. 6-8: Algemene doelstellingen, gekoppeld aan de eindtermen 1 tot en met 11 en leerplan 2005/069 resp. 2005/070 p. 5-7 resp. p. 4-6: Algemene doelstellingen, gekoppeld aan de eindtermen 1 tot en met 9.

examendagen. De verhouding 60 % dagelijks werk tegenover 40 % examen en het aantal examenperiodes is voor alle onderzochte structuuronderdelen gelijk.

- In een aantal groepen zijn de resultaten van de leerlingen laag, met een klasgemiddelde beneden de 60 %. Het aantal niet-geslaagden loopt er op tot meer dan één vierde van de leerlingen. Uit de verslagen van de vakgroep blijkt dat de oorzaak wordt gezocht in het niet goed georiënteerd zitten van de leerlingen.

5.2 Schoolloopbaan

5.3 Outcomes

5.4 Tevredenheid

6 ASPECTEN VAN DE WERKING

6.1 Algemeen

6.1.1 Leiderschap

6.1.2 Visie

6.1.3 Besluitvorming

6.1.4 Kwaliteitszorg

6.1.4.1 Zelfevaluatie

Vaststellingen

- De schoolleiding stimuleert alle betrokkenen om actief deel te nemen aan de activiteiten voor de kwaliteitsbewaking. Het brede draagvlak voor zelfevaluatie dat in de school reeds aanwezig is, neemt hierdoor nog toe.
- Onder het moto 'Be reflective, stay reflective' verzamelt de school gegevens over haar eigen functioneren en over tal van projecten, activiteiten en deelaspecten van het beleid. Alle betrokkenen kunnen aan bevragingen deelnemen, ook de leerlingen. Daarnaast worden de personeelsleden aangemoedigd om te reflecteren over hun eigen handelen.
- De gegevens worden geanalyseerd aan de hand van vooropgestelde criteria en leiden daar waar het nodig is tot bijstellingen van de betreffende processen.
- De school heeft recentelijk een instrument in gebruik genomen voor duurzame integrale kwaliteitszorg via teamgerichte zelfevaluatie. Ze beoogt daarmee de kwaliteitszorg op een gerichte manier te systematiseren en te optimaliseren en zo een duidelijker inzicht te krijgen in de kwaliteit van de grote beleidsdomeinen. Momenteel is dat nog onvoldoende het geval omdat de evaluatie van de procesindicatoren en -variabelen nog te veel versnipperd zit doorheen het grote aantal zelfevaluatie-initiatieven.

6.2 Personeel

6.3 Logistiek

6.4 Onderwijskundig

6.4.1 Curriculum

6.4.2 Begeleiding

6.4.3 Evaluatie

De vaststellingen over de uitvoering van de processen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- de ondersteuning van het onderwijs- en leerproces
- het operationaliseren van een gedragen visie.

6.4.3.1 Evaluatiepraktijk

Vaststellingen

- De school communiceert zeer duidelijk over de wijze van evalueren via het schoolreglement. De studiebekrachtiging gebeurt op basis van een evaluatie van de zogenaamde 'leerwinst', de attitudemeting, de stage en de GIP.
- De leerwinst wordt in het BSO uitgedrukt in termen van verworven doelen. De vorderingen worden via permanente en deels gespreide evaluatie in kaart gebracht. In de tweede graad wordt over de permanente evaluatie vijf maal gerapporteerd⁶; in de derde graad werkt men met vier periodes. In het TSO wordt de leerwinst cijfermatig uitgedrukt. De school hanteert voor alle studierichtingen van de tweede en de derde graad een verdeelsleutel van driemaal 20 % voor dagelijks werk en 16 % en 24 % voor de proefwerken.
- De evaluatie van de stages omvat twee beoordelingen: een cijfermatige beoordeling van de stageverslaggeving en een beoordeling van de mate waarin de stagedoelstellingen door de leerlingen bereikt worden; een beoordeling die aan de hand van een schaal wordt uitgedrukt. De beoordeling is gebaseerd op transparante evaluatiecriteria en wordt ondanks een aantal leraargebonden verschillen goed onderbouwd.
- Met de attitudemeting wil men de ontwikkeling van de juiste professionele attitudes stimuleren. In de tweede graad gebeurt dit via de vakken; vanaf de derde graad ook via de stages. De klemtoon ligt op verantwoordelijkheidszin, stiptheid en veiligheid in de werksituatie en op sociale vaardigheden en zelfreflectie. De attitudes zijn nauwkeurig omschreven en zijn gegroepeerd in verschillende rubrieken: orde en op tijd, ik en mezelf, anderen en ik en de opleidings- of beroepsgebonden attitudes. Uitgangspunt is dat de beoordeling bij elke leerling positief is. Een negatief resultaat kan bij de delibererende klassenraad aanleiding geven tot het ontzeggen van de toegang of de voortzetting van de opleiding. Positieve resultaten worden beschouwd als een bijkomende stimulans of een bevestiging van de gemaakte studiekeuze. Positieve resultaten worden ook als referentie vanuit de school meegegeven voor de toekomstige werkgever.
- De betrokkenheid van de leerlingen bij de evaluatie is een element van meerwaarde. In het BSO en in de stages speelt zelfreflectie in de vorm van zelf- en/of peerevaluatie een belangrijke rol.
- De vertaalslag van het beleid rond evaluatie naar de klaspraktijk vertoont twee verschillende resultaten: in het BSO slaagt men erin om de leerwinst vanuit het doelenrapport voldoende duidelijk in kaart te brengen, in het TSO zijn er vakgebonden verschillen en lukt men er niet altijd even goed in om de leerplanrealisatie in kaart te brengen. Uit de vakdoorlichtingen blijkt dat hier en daar nog onvoldoende is uitgegaan van de leerplannen zelf. Hoewel de attitudemeting goed is ingeburgerd, geeft dit nog geen aanleiding om de vakgebonden attitudes op een gelijkaardige manier in kaart te brengen.

⁶ In het zevende leerjaar BSO en in de TSO Se-n-se-opleidingen gebeurt deze rapportering in drie periodes.

6.4.3.2 Rapporteringspraktijk

Vaststellingen

- Voor de TSO-studierichtingen rapporteert de school via een cijferrapport over de zogenaamde leerwinst van de leerlingen. In de rapporten dagelijks werk krijgen de leerlingen alleen het behaalde cijfer zonder referentiewaarden uit de klasgroep, ook al beschikt de school op het elektronisch platform over deze gegevens. Bij de proefwerken is wel een referentiecijfer aangegeven. Voor de meeste vakken wordt vakcommentaar neergeschreven. Dit is veelal vaststellend of bemoedigend, maar zelden remediërend met concrete voorstellen.
- Naast het cijferrapport of het doelenrapport ontvangen de leerlingen bij elk rapport dagelijks werk een attituderapport. De informatieve waarde van dit rapport is beperkt omdat de beoordeling beperkt blijft tot het aangeven van enkele plus- of mintekens zonder verdere duiding.
- Over de stages wordt afzonderlijk gerapporteerd. Het stagerapport wordt toegevoegd aan het cijfer-/doelen- en attituderapport.
- De ruimte in de schoolagenda's voor het noteren van de behaalde (deel)resultaten dagelijks werk wordt leraarafhankelijk ingevuld.
- De ouders ontvangen een brief zodra het aantal tekorten bij een rapport DW hoger is dan drie. In die brief wordt gewezen op het belang van verdere remediëring voor de betrokken vakken. Het is weinig duidelijk in welke mate dit initiatief resulteert in voldoende reactie van de ouders en de leerlingen.

7 STERKTES EN ZWAKTES

7.1 Relevante aspecten waarin de school goed is

- Het beleidsvoerend vermogen.
- De initiatieven in verband met zelfevaluatie op het niveau van het beleid, de leraren en de leerlingen.
- Het vakkendoorbrekend en leerlingengericht onderwijs in het BSO.
- De aanvangsbegeleiding.

7.2 Relevante aspecten die de school kan verbeteren

- De schoolinfrastructuur in verhouding tot het aantal leerlingen.
- De opdrachtverdeling.
- De doorstroming van knowhow van het BSO naar het TSO.
- De interne kwaliteitszorg op het niveau van vakken en studierichtingen.
- De resultaatgerichte aansturing en opvolging van het vak- en studierichtingsoverleg.

7.3 Relevante aspecten die de school moet verbeteren

8 ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning en financiering GUNSTIG.

9 REGELING VOOR HET VERVOLG

Nihil

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Trui Van Rie

Datum van verzending aan de directie en de inrichtende macht:

Voor kennisname

De directie/ de inrichtende macht

Guy Ghysels